

Genre mixing als marketingtactiek van de media-industrie

Een case study van Marvels

'Captain America:

The Winter Soldier'

Naam: Yori Thijssen
Studentnummer: 4258444
Studie: Premaster Film- en televisiewetenschap
Begeleidend docent: dr. Dan Hassler-Forest
Studjaar: 2015-2016
Blok: 2
Inleverdatum: 11 februari 2016
Aantal woorden: 7.359

Universiteit Utrecht

Samenvatting

Mediaconglomeraten als Marvel zijn kenmerkend voor de huidige media-industrie. Eén van de belangrijkste marketingtactieken die in de huidige media-industrie gebruikt wordt, is het sturen van de betekenis van mediaproducten door middel van industriële *deep texts*. In dit onderzoek is getracht te achterhalen op welke manier Marvel de uniciteit van hun films probeert te benadrukken in industriële *deep texts* rondom *Captain America: The Winter Soldier*, door te onderzoeken welke genres worden gebruikt om de film te onderscheiden van andere (superhelden)films. Genrevorming staat hierbij centraal; het gebruik en het mengen van genres, genre mixing, in het bijzonder.

De belangrijkste theoretische basis voor dit onderzoek, is het boek *Genre and Television* van Jason Mittell. Volgens Mittell zijn genres culturele categorieën die niet te vinden zijn in de mediateksten zelf, maar opereren in culturele gebieden van media-industrie, publiek, beleid, critici en historische context. Er is in dit onderzoek gekozen voor het analyseren van parateksten rondom *Captain America: The Winter Soldier*. Het doel van dit onderzoek is om aan te tonen dat de manier waarop het publiek genre in teksten herkent, bestuurd wordt door de industriële teksten rondom de mediateksten. Hiermee sluit dit onderzoek aan bij een beweging binnen mediastudies waarbij industriële en contextuele factoren op de voorgrond worden gesteld als object van analyse in plaats van de mediateksten zelf.

Op basis van een kritische discoursanalyse die werd uitgevoerd aan de hand van vijf interviews met de producent, de regisseurs en de scriptschrijvers van *Captain America: The Winter Soldier*, kan er gesteld worden dat genre mixing een grote rol speelt in de parateksten rondom de film. Er worden niet willekeurig verschillende genres genoemd en gebruikt om tekstuele diversiteit aan te brengen. Marvel noemt doelbewust enkele genres met een geschiedenis die specifieke vormen van cultureel kapitaal en bepaalde publieken met zich mee brengen. De keuzes die gemaakt worden in genre worden specifiek gekoppeld aan bepaalde genrekenmerken en *generic dominants* waar het publiek kennis van heeft. Zo spreekt Marvel haar publiek buiten de mediatekst om aan en wordt een film als *Captain America: The Winter Soldier* ook toegankelijk voor een publiek dat normaal gesproken geen superheldenfilm zou gaan kijken.

Sleutelwoorden: genre mixing – genrevorming – media-industrie – Marvel – superheldenfilms – parateksten

Inhoudsopgave

Samenvatting	2
Inhoudsopgave.....	3
1. Inleiding	4
1.1 Wetenschappelijke positionering.....	5
1.2 Onderzoeksvragen	7
2. Theorie en methode.....	8
2.1 Theoretisch kader	8
2.2 Methode	10
3. Analyse	13
3.1 Genrecategorieën	13
3.2 Genrekenmerken.....	16
3.3 Positionering ten opzichte van andere (superhelden)films.....	19
4. Conclusie en discussie	23
4.1 Conclusie	23
4.2 Discussie.....	25
Referentielijst.....	26

1. Inleiding

Sinds het begin van de twintigste eeuw wordt het medialandschap overspoeld met verhalen over superhelden, en dat is voor een groot deel te danken aan de Amerikaanse mediaconglomeraat Marvel.¹ De superhelden van Marvel zijn uitgegroeid van getekende personages in stripboeken tot de hoofdrolspelers in de grootste blockbusters van het hedendaagse Hollywood. Derek Johnson geeft in zijn artikel “Cinematic Destiny: Marvel Studios and the Trade Stories of Industrial Convergence” een uitgebreid historisch overzicht van de opmars van Marvel binnen Hollywood. Hij beschrijft de financiële onafhankelijkheid van Marvel in 2005 als belangrijk keerpunt dat de basis vormde voor het succes van Marvel.² Dankzij de successen van films die op Marvels stripboeken werden gebaseerd, kon Marvel vanaf 2005 op haar eigen benen staan, met als belangrijk gevolg dat Marvel de creatieve controle kreeg over het gehele productieproces. De films stonden volgens Johnson centraal in de creatieve hiërarchie van Marvel, waarbij tevens narratieve continuïteit binnen verschillende mediaproducten hoog in het vaandel werd gehouden.³

Mediaconglomeraten als Marvel zijn volgens Caldwell kenmerkend voor de huidige media-industrie. Eén van de belangrijkste marketingtactieken die in de huidige media-industrie gebruikt wordt, is het sturen van de betekenis van mediaproducten door middel van industriële *deep texts*: aanvullende teksten waarin bijvoorbeeld achtergrondverhalen worden verteld, achter de schermen wordt gekeken, of op een andere manier context wordt geboden.⁴ De industrie neemt hierdoor zowel de rol van auteur als de rol van criticus in. Deze ontwikkeling past in de verticaal geïntegreerde wereld van mediaconglomeraties waarin diversiteit in stilistische kenmerken, mediaplatformen en publieken een noodzaak is.⁵

De behoefte aan diversiteit is ook bij Marvel terug te zien. Kevin Feige, directeur en producent van Marvel, verklaarde in een interview met film- en televisienieuwssite *Screen Rant*: “We make a lot of superhero movies here at Marvel Studios and I believe the key is to make them all different and to make them all unique and to make them all stand apart while

---

¹ Jeffrey A. Brown, “How Marvel's superheroes found the magic to make us all true believers,” *The Guardian*, August 31, 2013, accessed November 22, 2015, <http://www.theguardian.com/film/2013/aug/31/marvel-superheroes-true-believers>.

² Derek Johnson, “Cinematic destiny: Marvel studios and the trade stories of industrial convergence,” *Cinema Journal* 52.1 (2012): 1.

³ Johnson, “Cinematic destiny,” 2.

⁴ John T. Caldwell, “Critical Industrial Practice Branding, Repurposing, and the Migratory Patterns of Industrial Texts,” *Television & New Media* 7.2 (2006): 120.

⁵ Caldwell, “Critical Industrial Practice,” 104-105, 123.

connecting together.”⁶ Feige verwijst hier naar een strategische zet waar Marvel volgens Johnson haar plaats in Hollywood mee veroverde, namelijk het creëren van het Marvel Cinematic Universe (hierna MCU): individuele films fungeren als afleveringen in een groter geheel.⁷ Feige benadrukt echter dat alle films een unieke invulling krijgen. Dit leidt tot discussie over het genre van de films. Een veelbesproken Marvel film wat genre betreft, is *Captain America: The Winter Soldier* (Anthony Russo en Joe Russo, 2014). De tweede Marvel film waarin superheld Captain America de hoofdrol speelt, werd in een review op de website van het Amerikaanse tijdschrift *The Atlantic* als een politieke thriller uit de jaren '70 beschreven, terwijl de eerste film met Captain America in de hoofdrol als oorlogsfilm werd beschouwd.⁸ Het genre van Marvels superheldenfilms staat dus ter discussie.

Zodoende is *Captain America: The Winter Soldier* in dit onderzoek als case gebruikt. Er is getracht te achterhalen op welke manier Marvel de uniciteit van hun films probeert te benadrukken in industriële *deep texts* rondom deze film, door te onderzoeken welke genres worden toegekend aan de film in deze *deep texts*. Genrevorming staat hierbij centraal; het gebruik en het mengen van genres, genre mixing, in het bijzonder.

1.1 Wetenschappelijke positionering

De belangrijkste theoretische basis voor dit onderzoek, is het boek *Genre and Television* van Jason Mittell. Volgens Mittell zijn genres culturele categorieën die niet te vinden zijn in de mediateksten zelf, maar opereren in culturele gebieden van media-industrie, publiek, beleid, critici en historische context.⁹ Dit sluit aan bij Caldwell's stelling over het belang van *deep texts* in de media-industrie. Genres worden door Mittell benaderd als categorieën van “teksten die verbonden worden in clusters van culturele aannames via discoursen van definitie, interpretatie en evaluatie.”¹⁰ Dit zijn de drie primaire manieren waarop genres circuleren en zich cultureel manifesteren.¹¹ Het geheel aan aannames die de voornaamste belichaming van een genre

---

⁶ Rob Keyes, “Captain America 2 Set Interview: Kevin Feige Talks Crafting The Marvel Cinematic Universe,” *Screen Rant*, March 6, 2014, accessed November 28, 2015, <http://screenrant.com/captain-america-2-set-visit-interview-kevin-feige/>.

⁷ Johnson, “Cinematic destiny,” 6.

⁸ Christopher Orr, “A Somber, Super *Captain America: The Winter Soldier*,” *The Atlantic*, April 4, 2014, accessed November 28, 2015, <http://www.theatlantic.com/entertainment/archive/2014/04/a-somber-super-em-captain-america-the-winter-soldier-em/360155/>.

⁹ Jason Mittell, *Genre and Television: From Cop Shows to Cartoons in American Culture* (New York: Routledge, 2004), xii.

¹⁰ Mittell, *Genre and Television*, xiv.

¹¹ Mittell, *Genre and Television*, 16.

vormen, in een bepaalde cultuur op een historisch specifiek moment, wordt door Mittell *generic dominants* genoemd.¹²

Mittell past in zijn boek het theoretische werk over filmgenre van Rick Altman toe op het medium televisie. Desondanks is er gekozen om de theorie van Mittell als basis voor dit onderzoek te gebruiken. Mittell benadrukt namelijk dat er binnen genreonderzoek gefocust dient te worden op de discursieve werking van genres in culturele processen die buiten de mediatekst plaatsvinden.¹³ Bovendien heeft het MCU vanwege haar narratieve continuïteit een serieel karakter. Altman bekijkt het gebruik van genre rondom één mediatekst, terwijl het MCU bestaat uit een serie films met meerdere afleveringen.¹⁴ De flexibele benadering van genre zoals Mittell dit op televisie toepast, is voor dit onderzoek daarom beter bruikbaar dan het werk van Altman. In recenter werk breekt Mittell echter met zijn eigen theorie. Bij het onderzoeken van narratieve complexiteit focust hij zich namelijk op de ontwikkeling van formele kenmerken binnen de tekst, in een historische context.¹⁵

In dit onderzoek wordt genre mixing dus benaderd als een aspect van de discours in de industriële *deep texts* rondom een mediatekst, en niet als een aspect van de tekst zelf. Daarom is er in dit onderzoek gekozen voor het analyseren van parateksten rondom *Captain America: The Winter Soldier*. Parateksten worden door Genette gedefinieerd als ondersteunend materiaal van een hoofdtekst; het omringt de hoofdtekst en het breidt deze uit met als doel om te zorgen voor de receptie en de consumptie van de hoofdtekst.¹⁶ Parateksten zijn per definitie industriële teksten: pas als één van de makers van de hoofdtekst achter de tekst staat, kan het een paratekst genoemd worden.¹⁷ Wat tevens kenmerkend is voor parateksten, is de mogelijkheid om een bepaalde intentie of interpretatie van de makers met betrekking tot de hoofdtekst bekend te maken. Genette noemt dit de *illocutionary force* van de paratekst.¹⁸ Caldwell voegt daar aan toe dat dit soort industriële teksten gebruikt worden om de kennis van het publiek over de hoofdtekst te controleren.¹⁹ Industriële tekstpraktijken zijn belangrijk omdat dit voor mediaconglomeraten middelen zijn om hun doelen te bereiken.²⁰ Parateksten vormen dus interessant analyse materiaal in genreonderzoek. Omdat parateksten als een belangrijk

---

¹² Mittell, *Genre and Television*, 36.

¹³ Mittell, *Genre and Television*, 16.

¹⁴ Mittell, *Genre and Television*, 16-17.

¹⁵ Jason Mittell, "Narrative complexity in contemporary American television," *The velvet light trap* 58.1 (2006): 30.

¹⁶ Gerard Genette, *Paratexts: Thresholds of Interpretation* (Cambridge: Cambridge UP, 1997), 1.

¹⁷ Genette, *Paratexts: Thresholds of Interpretation*, 10.

¹⁸ Genette, *Paratexts: Thresholds of Interpretation*, 10-11.

¹⁹ Caldwell, "Critical Industrial Practice," 120.

²⁰ Caldwell, "Critical Industrial Practice," 123.

marketinginstrument van de media-industrie bestempeld kunnen worden, kan het gebruik en het mixen van genres in dit soort teksten als marketingtactiek worden gezien. Het analyseren van parateksten in genreonderzoek sluit tevens aan bij Mittells stelling dat genres niet te vinden zijn in mediateksten zelf, maar circuleren in discoursen van definitie, interpretatie en evaluatie.

Het doel van dit onderzoek is om aan te tonen dat de manier waarop het publiek genre in teksten herkent, bestuurd wordt door de industriële teksten rondom de mediateksten. Hiermee sluit dit onderzoek aan bij een beweging binnen mediastudies waarbij industriële en contextuele factoren op de voorgrond worden gesteld als object van analyse in plaats van de mediateksten zelf, zoals dat door Mittell en Caldwell wordt benadrukt. De diversificatie van superheldenfilms heeft vermoedelijk vooral een industrieel karakter, omdat het voor een organisatie als Marvel van belang is om te benadrukken dat ze binnen hun MCU niet continue hetzelfde concept aan het publiek voorschotelen. Genre mixing kan dus worden gezien als marketingtactiek van de media-industrie om het publiek te laten herkennen en erkennen dat superheldenfilms flexibel van aard zijn en verschillende stijlen, tonen, et cetera kunnen uitdragen, waardoor er een divers filmaanbod ontstaat dat een divers publiek aanspreekt.

1.2 Onderzoeksvragen

De centrale onderzoeksvraag van dit onderzoek luidt: ‘Op welke manier wordt er door Marvel gebruik gemaakt van genre mixing in parateksten rondom *Captain America: The Winter Soldier*?’ Deze onderzoeksvraag is beantwoord aan de hand van drie deelvragen:

- Welke genrecategorieën voor *Captain America: The Winter Soldier* gebruikt Marvel in parateksten rondom deze film?
- Welke genrekenmerken worden er door Marvel in parateksten aan deze genrecategorieën verbonden?
- Op welke manier worden *generic dominants* door Marvel in parateksten gebruikt om *Captain America: The Winter Soldier* te positioneren ten opzichte van andere (superhelden)films?

2. Theorie en methode

2.1 Theoretisch kader

Marvel geeft aan superheldenfilms te maken die gebaseerd zijn op hun eigen stripboeken, zoals onder andere blijkt uit de quote van Kevin Feige in *Screen Rant*. *Captain America: The Winter Soldier* kan in eerste instantie dus als superheldenfilm worden bestempeld. Het superheldengenre is vaak onderwerp van discussie geweest in de bestaande literatuur, waarbij weinig consensus bestaat over de conventies die het genre omvat. Volgens Young zijn de superheldenfilms van de afgelopen vijftien jaar aan verschillende andere genrecategorieën gekoppeld.²¹ Superheldenfilms kunnen op basisniveau gedefinieerd worden als films die gebaseerd zijn op een superheld.²² Een verdere beschrijving van het genre leidt vaak tot een koppeling aan andere genres. Wilson ziet het superheldengenre als een subgenre van science fiction of fantasy, en hij beargumenteert dat superhelden ook in andere genres te plaatsen zijn.²³ Al sinds de jaren '30 worden er volgens Wilson elementen uit andere genres overgenomen door superheldenfilms.²⁴ Superman was een combinatie van snelheid, actie, humor, spanning en verrassingen, en Batman nam elementen van horror en detectiveverhalen over. Superheldenfilms kunnen volgens Young gezien worden als een subgenre van actiefilms, maar de films nemen vooral veel eigenschappen over van de stripboeken waarop ze gebaseerd zijn.²⁵ McAllister, Gordon en Jancovich erkennen dat films gebaseerd op stripboeken vaak als een blockbuster met veel actie geproduceerd worden, maar tegelijkertijd wordt er getracht een thematische of visuele innovatieve kunstfilm van te maken.²⁶ McAllister et al. concluderen dat films en stripboeken elkaar wederzijds beïnvloeden.²⁷ De diversiteit van het genre is ook terug te zien in de thematiek. De thematiek in superheldenfilms is volgens Williams namelijk afhankelijk van de politieke en sociale waarden van een bepaald tijdperk.²⁸ Recentelijk zijn dan

---

²¹ Matthew David Young, "Musical topics in the comic book superhero film genre" (PhD diss., University of Texas at Austin, 2013), 11.

²² Young, "Musical topics in the comic book superhero film genre," 36.

²³ Koh Wee Him Wilson, "Assembling New Avengers: The Successful Comic-Book Superhero Film in Post Millennial Hollywood" (PhD diss., University of Queensland, 2012), 22.

²⁴ Wilson, "Assembling New Avengers," 24.

²⁵ Young, "Musical topics in the comic book superhero film genre," 36.

²⁶ Matthew McAllister, Ian Gordon, and Mark Jancovich, "Block buster art house: Meets superhero comic, or meets graphic novel?: The contradictory relationship between film and comic art," *Journal of popular film and television* 34.3 (2006): 108.

²⁷ McAllister, Gordon, and Jancovich, "Block buster art house," 113.

²⁸ Kevin D Williams, "(R) Evolution of the Television Superhero: Comparing Superfriends and Justice League in Terms of Foreign Relations," *The Journal of Popular Culture* 44.6 (2011): 1333.

ook de Koude Oorlog, 9/11 en de huidige oorlog tegen terrorisme terug te zien in superheldenverhalen.²⁹

Hassler-Forest komt in zijn boek tot de conclusie dat het superheldengenre vandaag de dag bestaat uit films met constant dezelfde formule en grote budgetten.³⁰ Op basis van literatuuronderzoek kan er echter worden gesteld dat het superheldengenre juist zeer divers van aard is en vaak wordt gekoppeld aan andere genres. Fawaz verklaart dit door te stellen dat superhelden binnen een bredere categorie vallen, die hij *popular fantasy* noemt. Hij beschrijft *popular fantasy* als uitingen van culturele en literaire fantasie die de huidige sociale en politieke waarheden samenbrengen met onmogelijke gebeurtenissen. Hierdoor ontstaan politieke mythes over culturele en sociale verlangens waar nog geen discoursen van bestaan.³¹ De superheld is een goed voorbeeld van *popular fantasy*, omdat het creatieve gebruik van superhelden vanaf de jaren '70 expliciet de relatie construeerde tussen fantasie en de politiek.³² Door superhelden te koppelen aan bepaalde idealen in plaats van tekstuele en formele kenmerken, kunnen diverse genrekenmerken op een flexibele manier gecombineerd worden binnen het superheldengenre.

De verschillende genres waar het superheldengenre in de wetenschappelijke literatuur mee in verband wordt gebracht, toont aan dat er regelmatig sprake is van genre mixing rondom het superheldengenre. Genre mixing wordt volgens Hsu, Negro en Perretti door productiemaatschappijen in Hollywood gebruikt om hun films te onderscheiden en om het publiek verschillende esthetische benaderingen voor te leggen, als gevolg van de constante noodzaak om te innoveren.³³ Met name onduidelijkheid in de definities van genres en de grenzen tussen genres, leidt ertoe dat producenten genres mixen. Hsu et al. komen tot de conclusie dat beslissingen rondom de positionering, de mogelijkheden en beperkingen die de genrecategorieën bieden, ervoor zorgen dat deze genrecategorieën zich blijven ontwikkelen.³⁴ Dit sluit aan bij Altmans notie van filmgenres. Volgens Altman is het ontstaan van filmgenres namelijk gegrond op processen waarin genres gemixt worden.³⁵ Op deze manier worden kaders van genrecategorieën continue aangepast en uitgebreid. Naficy benadrukt net als Hsu et al. het belang van de rol van filmproducenten in genrevorming. Volgens Naficy overschrijden genres

---

²⁹ Williams, "(R) Evolution of the Television Superhero," 1349.

³⁰ Dan Hassler-Forest, *Capitalist superheroes: caped crusaders in the neoliberal age* (John Hunt Publishing, 2012), 259.

³¹ Ramzi Fawaz, "'Where No X-Man Has Gone Before!' Mutant Superheroes and the Cultural Politics of Popular Fantasy in Postwar America," *American Literature* 83.2 (2011): 359.

³² Fawaz, "'Where No X-Man Has Gone Before!,'" 356-357.

³³ Greta Hsu, Giacomo Negro, and Fabrizio Perretti, "Hybrids in Hollywood: a study of the production and performance of genre-spanning films," *Industrial and Corporate Change* 21.6 (2012): 1429.

³⁴ Hsu, Negro, and Perretti, "Hybrids in Hollywood," 1445.

³⁵ Rick Altman, *Film/Genre* (London: BFI Publishing, 1999), 141.

in de huidige globale mediacultuur geografische, nationale, culturele, filmische en meta-filmische grenzen.³⁶ Hoe genres begrepen en ontvangen worden, wordt sterk beïnvloed door discursieve praktijken rondom de productie en de vertoning.³⁷ In dit onderzoek staan de discursieve praktijken van Marvel centraal met betrekking tot het gebruik van het superheldengere in combinatie met elementen van andere genres.

Binnen dit onderzoek wordt er uitgegaan van de genretheorie van Mittell. Volgens Mittell kan genre mixing binnen verschillende mediapraktijken plaatsvinden, zoals tekstuele productie, industrieel beleid, publieksreceptie en binnen een bredere culturele circulatie.³⁸ Genres worden vaak gemixt door middel van “de verschillende discoursen van genredefinitie, -interpretatie en –evaluatie die genres constitueren als culturele categorieën.”³⁹ Mittell voegt hieraan toe dat genre mixing de conventies en aannames die binnen een genrecategorie geclusterd worden zichtbaar maakt, doordat genres met elkaar vergeleken worden.⁴⁰ Er kan dus gesteld worden dat genre mixing optreedt in parateksten en dat hiermee tevens genrekenmerken en *generic dominants* zichtbaar worden gemaakt en geconstitueerd.

2.2 Methode

Genre mixing is dus onderzocht als een fenomeen dat door de media-industrie gebruikt wordt in parateksten. Om te achterhalen op welke manier er door Marvel gebruik wordt gemaakt van genre mixing in parateksten rondom *Captain America: The Winter Soldier*, werden er allereerst parateksten geselecteerd. Genette onderscheidt twee soorten parateksten: officiële en onofficiële parateksten. Officiële parateksten zijn teksten die openlijk geaccepteerd zijn door de makers, en meestal door henzelf naar buiten zijn gebracht. Voorbeelden hiervan zijn filmposters, trailers en backstagebeelden. Onofficiële parateksten zijn teksten waar de makers gedeeld de verantwoordelijkheid over hebben, zoals interviews en vertrouwelijke gesprekken.⁴¹ Vanwege de ruime beschikbaarheid is ervoor gekozen om onofficiële parateksten te analyseren in de vorm van interviews met de makers van *Captain America: The Winter Soldier*. De interviews zijn gezocht in het Engelstalige nieuwsarchief van Google. Er is gekozen voor Engelstalige interviews, omdat de film gemaakt is door Engelstalige producenten die zo in hun eigen taal geciteerd worden, waardoor de quotes trouwer zijn aan de daadwerkelijke uitspraken.

---

³⁶ Hamid Naficy, “Phobic spaces and liminal panics: Independent transnational film genre,” *East-West Film Journal* 8.2 (1994): 1.

³⁷ Naficy, “Phobic spaces and liminal panics,” 2.

³⁸ Mittell, *Genre and Television*, 155.

³⁹ Mittell, *Genre and Television*, 155.

⁴⁰ Mittell, *Genre and Television*, 157.

⁴¹ Genette, *Paratexts: Thresholds of Interpretation*, 9-10.

De selectie en plaatsing van nieuwsberichten op Google wordt automatisch uitgevoerd door een computerprogramma. Hierbij worden de links van pagina's naar andere pagina's gevolgd, waarna de resultaten onder andere worden gesorteerd op basis van inhoud, kwaliteit en gebruikerscontext.⁴² Er is gezocht naar interviews waarin het genre van de film werd besproken door producenten van Marvel die betrokken waren bij het productieproces van *Captain America: The Winter Soldier*. De zoektermen die hiervoor gebruikt zijn, zijn de titel van de film in combinatie met de woorden 'interview' (ongeveer 102.000 resultaten) en 'genre' (ongeveer 4.340 resultaten). De pagina's die als eerste getoond werden, zijn vervolgens beoordeeld op hun inhoud. Hierbij werd als eis gehanteerd dat er sprake moest zijn van een interview met één of meerdere van de makers van *Captain America: The Winter Soldier* waarin uitspraken werden gedaan over het genre van de film. Op basis van deze eis is een vijftal interviews beoordeeld als het meest geschikte analysemateriaal. De geselecteerde interviews zijn een interview van *Screen Rant* met Kevin Feige (producent van de film), twee interviews van respectievelijk *Moviepilot* en *Hero Complex* met Joe Russo en Anthony Russo (regisseurs van de film), één interview van *The Big Issue* met Christopher Markus en Stephen McFeely (scriptschrijvers van de film), en één interview van *Den of Geek* met Christopher Markus alleen.^{43 44 45 46 47} De interviews zijn geanalyseerd aan de hand van een kritische discoursanalyse. Deze analyse focust zich op genrepraktijken van publieken, industrieën en critici die teksten categoriseren en cultureel circuleren. Volgens Mittell is deze analyse bijzonder geschikt voor genreonderzoek.⁴⁸

Concreet betekent dit dat de volgende stappen zijn genomen. De uitspraken van de Marvel medewerkers over *Captain America: The Winter Soldier* zijn verzameld in de geselecteerde interviews. In deze interviews zijn alleen de uitspraken waarin termen, definities of culturele aannames aan het genre van de film worden verbonden, opgenomen in het onderzoek. Vervolgens zijn de termen, definities of culturele aannames die betrekking hebben

---

⁴² "How Search Works," Google, accessed February 3, 2016, <https://www.google.com/insidesearch/howsearchworks/thestory/>.

⁴³ Keyes, "Captain America 2 Set Interview."

⁴⁴ Scott Pierce, "Interview: How Captain America 2 Evolves the MCU," *Moviepilot*, March 31, 2014, accessed November 29, 2015, http://moviepilot.com/posts/1290068?lt_source=external_manual_manual.

⁴⁵ Gina McIntyre, "Captain America: Winter Soldier' inspired by 'Star Wars,' 'French Connection,'" *Hero Complex*, April 2, 2014, accessed November 29, 2015, <http://herocomplex.latimes.com/movies/captain-america-winter-soldier-inspired-by-star-wars-french-connection/#/0>.

⁴⁶ Steven MacKenzie, "How Marvel stops the superhero genre become generic," *The Big Issue*, August 28, 2014, accessed November 29, 2015, <http://www.bigissue.com/features/interviews/4271/how-marvel-stops-the-superhero-genre-becoming-generic>.

⁴⁷ James Hunt, "Christopher Markus interview: writing Captain America 2 and 3," *Den of Geek*, August 14, 2014, accessed November 29, 2015, <http://www.denofgeek.com/movies/christopher-markus/31707/christopher-markus-interview-writing-captain-america-2-and-3>.

⁴⁸ Mittell, *Genre and Television*, 12.

op het genre gemarkeerd in de geselecteerde uitspraken. Deze termen zijn hierna verzameld en gecategoriseerd op basis van onderwerp. Aan de hand van de verschillende categorieën die hieruit naar voren kwamen, is de beschrijving van de analyseresultaten gestructureerd. De analyseresultaten bestaan uit de verschillende genrecategorieën en genrekenmerken die de Marvel medewerkers verbinden aan *Captain America: The Winter Soldier*, evenals de manier waarop *generic dominants* gebruikt worden om de film te onderscheiden van andere films en te koppelen aan andere films.

3. Analyse

In de interviews die geanalyseerd zijn voor dit onderzoek bespreken regisseurs Joe Russo en Anthony Russo, scriptschrijvers Christopher Markus en Stephen McFeely en producer Kevin Feige namens Marvel onder meer het genre van *Captain America: The Winter Soldier* en leggen ze uit vanuit welke invalshoeken zij de film gemaakt hebben. In dit hoofdstuk worden de resultaten van de kritische discoursanalyse van deze interviews gepresenteerd. Eerst volgt een korte beschrijving van de film ter referentie.

In *Captain America: The Winter Soldier* staat superheld Captain America centraal, een Amerikaanse soldaat uit de Tweede Wereldoorlog met superkrachten die in de huidige tijd weer tot leven is gebracht. S.H.I.E.L.D., de organisatie achter het superheldenensemble ‘The Avengers’ waar Captain America deel van uitmaakt, blijkt te zijn geïnfilteerd door de terroristische organisatie Hydra. Dit leidt ogenschijnlijk tot de dood van Nick Fury, directeur van S.H.I.E.L.D. Samen met S.H.I.E.L.D.-agente Natascha Romanoff, beter bekend als ‘Black Widow’ en tevens onderdeel van ‘The Avengers,’ neemt Captain America het op tegen Hydra. Hij wordt hierbij achtervolgd door een huurmoordenaar met de naam ‘The Winter Soldier.’ Dit blijkt zijn oude vriend Bucky Barnes te zijn, waarvan werd gedacht dat hij was omgekomen tijdens de Tweede Wereldoorlog.

3.1 Genrecategorieën

Een analyse van de interviews toont aan dat Marvel *Captain America: The Winter Soldier* aan meerdere genres probeert te koppelen. Dezelfde genrecategorieën komen in elk interview telkens naar boven, wat aangeeft dat er niet willekeurig genres worden genoemd. Ten eerste wordt het superheldengerecategoriseerd. Er wordt in de interviews constant benadrukt dat Marvel haar superheldenfilms van elkaar wil laten verschillen en dat het superheldengerecategoriseerd is om te mixen. Dit vormt de kern van het beeld dat Marvel probeert te schetsen van *Captain America: The Winter Soldier*. Marvel wil hiermee laten zien dat de films die ze maken meer zijn dan standaard superheldenverhalen, waar Marvel als uitgever van stripboeken over het algemeen gemakkelijk mee wordt geassocieerd. Deze kenmerkende strategie komt sterk naar voren in het volgende citaat:

We make a lot of superhero movies here at Marvel Studios and I believe the key is to make them all different and to make them all unique and to make them all stand apart while connecting together. And that's what the comics do.⁴⁹

Wat uit dit citaat ook naar voren komt is dat superheldenfilms volgens Marvel in nauw verband staan met de stripboeken als bronmateriaal. Het script van *Captain America: The Winter Soldier* is namelijk grotendeels beïnvloed door het “source material”: de stripboeken.⁵⁰ Marvel maakt hiermee duidelijk zo veel mogelijk trouw te blijven aan de stripboeken:

I sort of sit on the sidelines and watch the comics and see what comes up so I know what I'll be stealing in three years, y'know? But it's not quite as hand-in-glove as that.⁵¹

Dit kan worden gezien als een tactiek om de trouwe fans van de stripboeken ook te binden aan de films, waarbij tegelijkertijd wordt aangegeven dat de verhalen uit de stripboeken niet letterlijk worden overgenomen. Daarom kan *comic book movies* als aparte genrecategorie worden benoemd die Marvel verbindt aan *Captain America: The Winter Soldier*.

Terwijl Marvel aan de ene kant meer diversiteit wil uitstralen, wordt aan de andere kant dus gepoogd de loyale fans vast te houden. Marvel benadrukt in de interviews daarom dat Marvel als merknaam herkenbaar is en blijft voor hun trouwe publiek. Kenmerkend voor Marvel films is “that Marvel flip logo.”⁵² Volgens Marvel weet het publiek wat ze kunnen verwachten zodra het logo van Marvel in beeld verschijnt. Daarnaast is het een “safety net”: een soort kwaliteitsgarantie.⁵³ Zodoende wordt er in de interviews veel aandacht besteed aan de kracht van Marvel films. Marvel kan dus genoemd worden als een genrecategorie op zich, met eigen specifieke kenmerken.

De nadruk ligt echter, zo blijkt ook uit de analyse van de interviews, op de genrecategorieën waarmee *Captain America: The Winter Soldier* zich onderscheidt van andere films in het MCU. Wanneer er direct gevraagd wordt naar het genre van de film, wordt er gesproken over een '70s *political thriller*. Deze genrecategorie wordt door Marvel in twee delen opgesplitst: '70s *thriller* en *political*. *Captain America: The Winter Soldier* wordt neergezet als een hommage aan thrillers uit de jaren '70. De film wordt met verschillende thrillers uit de jaren

---

⁴⁹ Keyes, “Captain America 2 Set Interview.”

⁵⁰ Hunt, “Christopher Markus interview.”

⁵¹ Hunt, “Christopher Markus interview.”

⁵² Keyes, “Captain America 2 Set Interview.”

⁵³ Keyes, “Captain America 2 Set Interview.”

'70 vergeleken, waar in paragraaf 3.3 meer aandacht aan zal worden besteed. Marvel probeert de film dus in een specifieke genrecategorie te positioneren en associaties op te roepen met films buiten het MCU. Op die manier wordt de film interessanter voor een breder publiek dat bekend is met de films uit de jaren '70, en dat zich wellicht minder voelt aangesproken door superheldenfilms. Het politieke aspect van de film wordt door Marvel in de interviews als onvermijdelijk bestempeld vanwege het feit dat “a guy [...] named Captain America” met een “red white and blue outfit” centraal staat in de film.⁵⁴ Bovendien wordt er beargumenteerd waarom juist het huidige politieke klimaat uitermate geschikt is voor het maken van een *political thriller*:

It's a brilliant time for a political thriller. That was the stuff we were struggling with. President Obama - a democrat, not even a republican - has a kill list that he reviews every Tuesday. They're preemptively striking people in foreign countries and accidentally killing members of their family. So, it's like - you're dealing with this sort of very complicated climate that's a million miles away from World War II.⁵⁵

Marvel geeft zo aan op welke manier de film uniek is qua genre binnen het MCU, maar ook waarom de film juist in de huidige tijd relevant is om te maken. Door het publiek het idee te geven dat het een actuele film is, komt het verhaal dichterbij het dagelijks leven van het publiek te staan. Hier blijft het echter niet bij. Om een divers beeld van de film te schetsen, worden er ook andere genrecategorieën genoemd. Zo wordt de film regelmatig omschreven als een actiefilm en er worden hierbij meerdere voorbeelden genoemd van actiescènes en hoe de actie in deze scènes is weergegeven. Hier worden in de paragrafen 3.2 en 3.3 concrete voorbeelden van gegeven. Overige genrecategorieën waaraan de film verbonden wordt door Marvel, zijn *mythology* en *comedy*. De film wordt vergeleken met Griekse mythes en er wordt gezegd dat de film “deconstructs the mythology of Captain America”.⁵⁶ Er wordt gezegd dat de humor vooral zit in de relaties tussen de personages en niet in de situaties die zich voordoen. Actie, *comedy* en *mythology* zijn vrij brede genres met een uitgebreide geschiedenis, waardoor ze bekend zijn voor een groot publiek. Door *Captain America: The Winter Soldier* aan deze genres te koppelen, wordt de film gelegitimeerd voor dat grote publiek. Marvel beschrijft dus de

---

⁵⁴ MacKenzie, “How Marvel stops the superhero genre become generic.”

⁵⁵ Pierce, “Interview: How Captain America 2 Evolves the MCU.”

⁵⁶ Pierce, “Interview: How Captain America 2 Evolves the MCU.”

genre-categorieën waarmee de film aansluit bij het MCU, maar tegelijkertijd wordt er benadrukt dat de film een mix is van diverse andere genres.

3.2 Genrekenmerken

Marvel benoemt niet alleen genre-categorieën om *Captain America: The Winter Soldier* te onderscheiden van andere films en tegelijkertijd te laten passen in het MCU, maar ook specifieke genrekenmerken die het publiek kan herkennen in de film. Hierbij gaat het om de vraag aan welke kenmerken *Captain America: The Winter Soldier* volgens Marvel voldoet om tot een bepaald genre gerekend te kunnen worden, wat leidt tot het oproepen van meer specifieke associaties bij het publiek.

Als superheldenfilm draait *Captain America: The Winter Soldier* om een “good guy”.⁵⁷ Er bestaat een duidelijke lijn tussen de slechte en de goede personages in superheldenfilms. Superheldenfilms worden tevens als niet-realistisch omschreven. Maar wat door Marvel als het voornaamste kenmerk van superheldenfilms wordt genoemd, is de symboliek van de superheld:

Superheroes represent ideals that we strive for or principals that we don't have in our own life that we would like to have or they represent fighting for the common good. In darker times, I think people look to superheroes as characters that can help them escape or help them aspire to move beyond the darker period. We are in darker times. I think we're in a socially very complex period of our history.⁵⁸

Door deze symboliek aan te halen als voornaamste kenmerk van superheldenfilms, legitimeert Marvel het gebruik van andere genres. Dit biedt namelijk de ruimte om de film inhoudelijk in te vullen aan de hand van andere genrekenmerken. Desondanks laat Marvel zien dat fans van stripboeken niet hoeven te vrezen voor een verbastering van hun geliefde stripverhalen. *Captain America: The Winter Soldier* als *comic book movie* betekent volgens Marvel namelijk dat de toon, het thema en de personages van de film gebaseerd worden op de stripboeken, waarbij de stripboeken een “jumping off point” vormen.⁵⁹ *The Winter Soldier* wordt als voorbeeld van een personage genoemd dat vormgegeven is aan de hand van de stripboeken. Films gebaseerd op stripboeken worden door Marvel dus niet neergezet als directe verfilmingen van de strips, maar als films waarbij de stripboeken als een kader worden gehanteerd. Zo behoudt Marvel de

---

⁵⁷ MacKenzie, “How Marvel stops the superhero genre become generic.”

⁵⁸ Pierce, “Interview: How Captain America 2 Evolves the MCU.”

⁵⁹ McIntyre, “Captain America: Winter Soldier’ inspired by ‘Star Wars,’ ‘French Connection.’”

vrijheid om de film een eigen invulling te geven, en proberen ze fans van de stripboeken tegelijkertijd het gevoel te geven dat ze niet tekort worden gedaan.

Marvel besteedt in de interviews de meeste aandacht aan het feit waarom *Captain America: The Winter Soldier* past binnen het MCU en dus voldoet aan de kenmerken van een Marvel film. Het voornaamste kenmerk van Marvel films is dat ze onderdeel zijn van “mosaic franchise” waarin de films los staan van elkaar en tegelijkertijd aan elkaar verbonden zijn.⁶⁰ Hiermee wordt dus nogmaals benadrukt dat Marvel films maakt die op zichzelf uniek zijn, maar toch een geheel vormen. Verder heeft de film als een Marvel film en als onderdeel van het MCU “the ability to weave characters through seasons.”⁶¹ Tevens geeft dit volgens Marvel de ruimte om genre te mixen met superhelden. Sterker nog, er wordt aangegeven dat dit een streven is. Verder wordt er een gemeenschappelijk kenmerk van Marvel films genoemd, hoewel *Captain America: The Winter Soldier* daar in mindere mate aan voldoet:

Marvel, what separates them as a brand from most superhero films is that there’s a high level of entertainment. There is a sense of humor, or in this movie, which has a little bit less of a sense of humor, at least an enjoyment factor, a high level of entertainment.⁶²

Zodoende wordt er in dit citaat een verschil genoemd tussen *Captain America: The Winter Soldier* en andere Marvel films. Net als bij de genrecategorieën worden in de interviews genrekenmerken gebruikt om de film te onderscheiden van andere films en niet alleen om de film een plaats te geven binnen het MCU:

If you’re in a political thriller, you want to feel like, Oh my god, this is everything that’s happening in my life right now. Action was really important to us in the film. Because we were doing an homage to ’70s thrillers, we said we need those protracted action sequences that were so popular in those movies. They’re almost existential in the way they represent the characters’ journey throughout the movie. They’re like a microcosm of the theme that’s happening or the character arc that’s happening at that point in the movie.⁶³

---

⁶⁰ McIntyre, “Captain America: Winter Soldier’ inspired by ‘Star Wars,’ ‘French Connection.’”

⁶¹ Pierce, “Interview: How Captain America 2 Evolves the MCU.”

⁶² McIntyre, “Captain America: Winter Soldier’ inspired by ‘Star Wars,’ ‘French Connection.’”

⁶³ McIntyre, “Captain America: Winter Soldier’ inspired by ‘Star Wars,’ ‘French Connection.’”

De genrekenmerken die in dit citaat worden aangehaald, zijn de kenmerken die volgens Marvel een '70s political thriller maken van *Captain America: The Winter Soldier*. Ten eerste wordt er verondersteld dat de onderwerpen die in de film behandeld worden actueel zijn. Hiermee worden maatschappelijke en politieke onderwerpen bedoeld, zo blijkt uit de interviews. Ten tweede wordt actie onderscheiden als kenmerk. Dit zijn langdurige actiescènes die de thematiek of personageontwikkeling symboliseren. Hier wordt aan toegevoegd dat er nauwelijks dialogen in dit soort scènes voorkomen. Een ander genrekenmerk dat uit de interviews naar voren komt, is samenzwering. Er wordt gezegd dat een “very likable character” het slachtoffer wordt van deze samenzwering.⁶⁴ Verder draait de samenzwering die centraal staat in de film om een groot mysterie:

But from the start we wanted to do a thriller-conspiracy kind of thing, and Kevin Feige really encouraged that. We wanted it to be smart, and make the audience work for stuff, have a big mystery at the centre.⁶⁵

Tot slot wordt er in de interviews specifiek aandacht besteed aan de actie in *Captain America: The Winter Soldier* en wat hier kenmerkend aan is. Er wordt benadrukt dat er een balans bestaat tussen de actie en de personages. De actie moet hierbij een uitdrukking zijn van het personage. Dit maakt de actie “very first person” en subjectief.⁶⁶ Wat echter als belangrijkste kenmerk van actie wordt beschouwd is dat de personages en het verhaal voorop staan en dat actiescènes de “internal struggle or turmoil” van een personage vertegenwoordigen.⁶⁷ Verder wordt er benadrukt dat de actie in *Captain America: The Winter Soldier* vooral gebaseerd is op enkele andere films. In paragraaf 3.3 wordt hier verder op ingegaan.

Marvel geeft dus invulling aan de eerder genoemde genrecategorieën door hier kenmerken aan te verbinden. Bovendien wordt duidelijk dat Marvel de genrekenmerken gebruikt om de film op een inhoudelijk niveau te beschrijven en te positioneren binnen het eigen MCU en daarbuiten, en zo verwachtingen probeert te creëren bij het publiek. Deze verwachtingen worden gebaseerd op genrekenmerken die voor een breed publiek herkenbaar zijn.

---

⁶⁴ Pierce, “Interview: How Captain America 2 Evolves the MCU.”

⁶⁵ Hunt, “Christopher Markus interview.”

⁶⁶ Pierce, “Interview: How Captain America 2 Evolves the MCU.”

⁶⁷ McIntyre, “Captain America: Winter Soldier’ inspired by ‘Star Wars,’ ‘French Connection.’”

3.3 Positionering ten opzichte van andere (superhelden)films

Opvallend is het grote aantal films waar *Captain America: The Winter Soldier* mee wordt vergeleken in de interviews. Er worden specifieke voorbeelden en elementen genoemd die als inspiratie gediend hebben voor *Captain America: The Winter Soldier*. Ook hierbij speelt genre een rol. Marvel probeert associaties met bepaalde genrefilms op te roepen bij het publiek. Hierbij wordt een beroep gedaan op de *generic dominants* die er rondom deze films bestaan.

Wat de positionering binnen het MCU betreft, worden de verschillen in genre tussen *Captain America: The Winter Soldier* en andere Marvel films benadrukt. Er wordt gezegd dat het publiek een verandering in toon mag verwachten in Marvel films, omdat er al zo veel verschillende genres aan bod zijn gekomen “under the umbrella of the cinematic universe.”⁶⁸ *Iron Man* (Jon Favreau, 2008) wordt een “[Tom] Clancy techno thriller” genoemd, terwijl *Thor* (Kenneth Branagh, 2011) als een “fantastical film” wordt bestempeld.⁶⁹ Er wordt bovendien een concrete vergelijking met de eerste Captain America film gemaakt:

And like the first film was a Marvel superhero origin story masquerading as a World War II propaganda movie, this is a Marvel superhero sequel masquerading as a seventies political thriller.⁷⁰

Niet alleen het genre is een aspect waarop de film zich volgens Marvel onderscheidt van andere Marvel films. Er wordt tevens concreet genoemd hoe de toon van de film onderscheid maakt:

In *Captain America 2*, we wanted to occupy the gritty, adult space in Marvel franchises. The tone you saw is where we’ll live to separate ourselves from *Iron Man* and *Thor* and *Guardians of the Galaxy*.⁷¹

Marvel brengt weliswaar onderscheid aan in genre, maar er wordt in de interviews ook aandacht besteed aan de manier waarop *Captain America: The Winter Soldier* wel binnen het MCU past. Er wordt namelijk duidelijk gemaakt dat het om een “two-parter” gaat.^{72 73} De film kan volgens Marvel zowel dienen als een vervolg op *Captain America: The First Avenger* (Joe Johnston,

---

⁶⁸ Keyes, “Captain America 2 Set Interview.”

⁶⁹ Keyes, “Captain America 2 Set Interview.”

⁷⁰ Keyes, “Captain America 2 Set Interview.”

⁷¹ MacKenzie, “How Marvel stops the superhero genre become generic.”

⁷² Pierce, “Interview: How Captain America 2 Evolves the MCU.”

⁷³ McIntyre, “Captain America: Winter Soldier’ inspired by ‘Star Wars,’ ‘French Connection.’”

2011) en als een vervolg op *The Avengers* (Joss Whedon, 2012). Tevens wordt de film een aanloop naar het tweede deel van *The Avengers* genoemd. Marvel laat met deze uitlatingen zien hoe het publiek de film kan plaatsen binnen het MCU, ondanks de unieke invulling.

Er worden in de interviews echter vooral overeenkomsten gezocht met films buiten het MCU. Zo worden er consequent bepaalde films uit de jaren '70 aangehaald die gediend hebben als inspiratie om een '70s political thriller van *Captain America: The Winter Soldier* te maken. Hiermee benadrukt Marvel dat de film niet zomaar een superheldenfilm is, maar dat er een stuk filmgeschiedenis achter schuilgaat. *The French Connection* (William Friedkin, 1971) wordt het meest genoemd. Er wordt met name gesproken over de "car chase" in deze film en de manier waarop deze is vormgegeven.^{74 75} Een andere film uit de jaren '70 die genoemd wordt is *Three Days of the Condor* (Sydney Pollack, 1975). Deze film was een inspiratiebron om een actuele film te maken: "He's basically predicting the war for oil that happens over the next 20 years in American history, in world history."⁷⁶ Maar de films uit de jaren '70 hebben vooral de toon van *Captain America: The Winter Soldier* beïnvloed. Door dit soort statements en specifieke verwijzingen aan te halen, legitimeert Marvel de film als een film die in hetzelfde kader kan worden gezien als klassiekers uit de jaren '70. Daarnaast wordt duidelijk gemaakt dat het casten van acteur Robert Redford tevens een verwijzing is naar *Three Days of the Condor*:

The tonal influences on this movie were the '70s films like *The French Connection* or *Three Days of the Condor*. You really could call this movie *Three Days of Captain America* because it owes a great creative debt to *Three Days of the Condor*. It's got a similar construct. There's a very likable character that gets sucked into a conspiracy. So Cap was not dissimilar to [Robert] Redford's character, which is why it was a coup for us to get Redford for the movie just on a philosophical level. [...] The '70s thrillers are more - with the exception of *The French Connection* - were really more of a source of inspiration for the thriller aspect of it. The action specifically came from a bunch of various sources and more current stuff.⁷⁷

Zoals in dit citaat wordt genoemd, hebben andere films als inspiratie gediend voor de actie in *Captain America: The Winter Soldier*. Marvel probeert hiermee te laten zien dat de film meer

---

⁷⁴ Pierce, "Interview: How Captain America 2 Evolves the MCU."

⁷⁵ McIntyre, "Captain America: Winter Soldier' inspired by 'Star Wars,' 'French Connection.'"

⁷⁶ McIntyre, "Captain America: Winter Soldier' inspired by 'Star Wars,' 'French Connection.'"

⁷⁷ Pierce, "Interview: How Captain America 2 Evolves the MCU."

is dan alleen een '70s political thriller. Er wordt een rij met bekende titels van actiefilms opgenoemd, waarmee Marvel associaties probeert op te roepen bij een breed publiek, die gekoppeld dienen te worden aan *Captain America: The Winter Soldier*. *Ronin* (John Frankenheimer, 1998) wordt genoemd als inspiratiebron voor de achtervolgsscène. Ook *Heat* (Michael Mann, 1995) is van grote invloed geweest op een actiescène, in het bijzonder “those 8-minutes when DeNiro and Val Kilmer are out in the streets with machine guns.”⁷⁸ *The Raid* (Gareth Evans, 2011) was een voorbeeld vanwege de “intense fight sequences combined with the handheld camera.”⁷⁹ Door deze klassieke actiefilms te noemen, legitimeert Marvel *Captain America: The Winter Soldier* als een soortgelijke actiefilm. Regisseur Brian DePalma wordt echter genoemd als de grootste inspiratiebron voor de actiescènes:

The elevator scene in this movie is DePalma's influence. It's taking a moment and stretching it out. It's a moment of tension and stretching it out over as many minutes as you can to keep the audience on the edge of their seat. Fury - when he's trapped in his vehicle - is a DePalma moment. It's putting a character into an impossible situation and the audience going, "How the fuck is he going to get out of this?"⁸⁰

Door Brian DePalma te noemen, probeert Marvel *Captain America: The Winter Soldier* niet alleen te legitimeren als een mix van klassieke genres, maar ook als een auteursfilm. Brian DePalma is een regisseur die commercieel succesvol is geweest, maar ook een inhoudelijk herkenbare individuele stijl in zijn films heeft verwerkt. Dit past in het beeld dat Marvel probeert te schetsen, omdat Marvel de film een individueel karakter wil geven, maar ook omdat Marvel nadrukkelijk bepaalde regisseurs en scriptschrijvers aantrekt voor hun films. Over Anthony en Joe Russo wordt bijvoorbeeld gezegd: “I don't watch a whole lot of TV, but the TV that I was watching that I found interesting, their name kept popping up. And then I knew they had also made that Soderbergh-produced movie with George Clooney.”⁸¹ Op die manier wordt een publiek aangesproken dat de regisseurs kent van hun andere werk.

Op dezelfde manier zegt scriptschrijver Stephen McFeely over zichzelf dat hij goed is in het maken van westerns.⁸² Dit genre werd niet direct aangehaald als genrecategorie van *Captain America: The Winter Soldier*, maar dit wordt gepresenteerd als een element dat

---

⁷⁸ Pierce, “Interview: How Captain America 2 Evolves the MCU.”

⁷⁹ Pierce, “Interview: How Captain America 2 Evolves the MCU.”

⁸⁰ Pierce, “Interview: How Captain America 2 Evolves the MCU.”

⁸¹ Keyes, “Captain America 2 Set Interview.”

⁸² MacKenzie, “How Marvel stops the superhero genre become generic.”

McFeely aan de film toevoegt. Er wordt beweerd dat Marvel films, net als westerns, lang mee zullen gaan zolang er nieuwe interpretaties van personages blijven bestaan. Ook de duidelijke scheidingslijn tussen goede en slechte personages is een overeenkomst tussen *Captain America: The Winter Soldier* en westerns. De klassieke western *The Searchers* (John Ford, 1956) wordt als concreet voorbeeld genoemd van een soortgelijk verhaal als *Captain America: The Winter Soldier*. In deze film wordt een meisje gekidnapt door Indianen en op het moment dat ze wordt teruggevonden, heeft ze haar relatie met haar originele familie verloren en wil ze bij de Indianen blijven. Hetzelfde geldt voor Bucky Barnes, The Winter Soldier. Hij wordt opgenomen door Hydra en de vraag is of hij weer de vriend van Captain America kan worden. Dus door één van de scriptschrijver als expert in westerns te presenteren en door met een voorbeeld te verwijzen naar *The Searchers*, legitimeert Marvel *Captain America: The Winter Soldier* als een film met narratieve elementen van een western.

Een andere klassieker die tot slot genoemd wordt, is *Star Wars* (George Lucas, 1977). De vergelijking die gemaakt wordt gaat wederom om de relatie tussen Captain America en The Winter Soldier. Zo ging *Star Wars* over een “operatic conflict between two family members.”⁸³ Beide partijen zijn gelijkwaardig wat krachten betreft, maar ze strijden voor tegengestelde doelen. Tevens wordt *Star Wars: Episode V – The Empire Strikes Back* (Irvin Kershner, 1980) genoemd als voorbeeld van een film die onderdeel is van een franchise, maar ook op zichzelf te begrijpen is. “The same way I really think this movie should work. It needs to work for people who’ve not seen [The] Avengers or Cap I.”⁸⁴ Met *Star Wars* gaat het wederom om een zeer bekende film met veel fans, die Marvel op deze manier probeert aan te spreken.

---

⁸³ McIntyre, “Captain America: Winter Soldier’ inspired by ‘Star Wars,’ ‘French Connection.’”

⁸⁴ Keyes, “Captain America 2 Set Interview.”

4. Conclusie en discussie

Op basis van de analyseresultaten zal er in dit hoofdstuk antwoord worden gegeven op de hoofdvraag ‘Op welke manier wordt er door Marvel gebruik gemaakt van genre mixing in parateksten rondom *Captain America: The Winter Soldier*?’ Allereerst zullen de deelvragen worden beantwoord, om vervolgens tot een algehele conclusie te komen. Vervolgens zullen de uitkomsten van het onderzoek kritisch gereflecteerd worden, evenals de gebruikte methode. Er zal worden afgesloten met enkele suggesties voor vervolgonderzoek.

4.1 Conclusie

Uit de analyse is duidelijk geworden dat Marvel op drie niveaus genres mixt en verbindt aan *Captain America: The Winter Soldier*, namelijk door middel van genrecategorieën, genrekenmerken en *generic dominants* van bestaande (genre)films. De resultaten van deze niveaus sluiten op elkaar aan en lopen in elkaar over, waardoor er een consistent beeld wordt gecreëerd door Marvel.

Genre categorieën worden op twee manieren gebruikt in de parateksten. Aan de ene wil Marvel met de genre categorieën superheldenfilm, *comic book movie* en Marvel als merknaam laten zien dat de film naadloos aansluit in het MCU. Aan de andere kant wordt er een beeld geschetst van *Captain America: The Winter Soldier* als een unieke mix van genres. Hierbij worden verschillende brede genre categorieën verbonden aan de film, namelijk actie, *comedy* en *mythology*, maar ook de specifieke categorie *'70s political thriller*. Hiermee probeert Marvel aan te tonen dat de film op zichzelf een unieke mix is van genres, maar tegelijkertijd een typische Marvel film is. Dit heeft als doel om een zo breed mogelijk publiek aan te spreken en tegelijkertijd trouwe fans vast te houden.

De genrekenmerken die uit de analyse naar voren kwamen, worden door Marvel ingezet om de verwachtingen van het publiek ten opzichte van de film op inhoudelijk vlak te sturen. Wederom bestaat er een tweedeling in genrekenmerken die Marvel gebruikt om de film te laten passen in het MCU en genrekenmerken die Marvel gebruikt om de film te onderscheiden van andere films en uniek te maken. Genrekenmerken die bij de eerste categorie horen zijn ‘een duidelijke scheidingslijn tussen de *good guy* en de *bad guy*’, ‘een onrealistisch/onwerkelijk verhaal’, ‘symboliek van bepaalde idealen, principes of het goede’, ‘toon, thema en personages die voortkomen uit stripboeken’, ‘de film als onderdeel van een groter geheel’, ‘terugkerende personages’ en ‘een hoog entertainmentgehalte’. Tot de genrekenmerken waarmee Marvel de

film probeert te onderscheiden, behoren ‘lange actiescènes’, ‘actuele onderwerpen’, ‘samenzwering’, ‘mysterie’, ‘subjectieve actie’ en ‘actiescènes die symbool staan voor personageontwikkeling’. De mix van deze genrekenmerken maakt dat *Captain America: The Winter Soldier* als uniek moet worden gezien.

De vergelijking met andere films laat zien dat Marvel concrete elementen uit deze films aanhaalt om een divers beeld te schetsen van *Captain America: The Winter Soldier*. De voorbeelden die gegeven worden van klassieke films als *The French Connection*, *Heat* en *The Searchers*, evenals regisseur Brian DePalma, worden gebruikt om te bewijzen dat *Captain America: The Winter Soldier* bepaalde *generic dominants* omvat die een cultureel kapitaal met zich meebrengen. Op dezelfde manier wordt de film gepositioneerd binnen het MCU: de film wijkt van andere Marvel films af qua genre, maar kan desondanks gezien worden als vervolg op en als aanloop naar andere Marvel films.

Op basis van deze conclusies kan er gesteld worden dat genre mixing een grote rol speelt in de parateksten rondom *Captain America: The Winter Soldier*. Genre mixing is echter niet per toeval ontstaan in de films van Marvel. Het is ingezet als marketingtactiek om Marvel een identiteit te geven die aan de ene kant heel herkenbaar is en aan de andere kant juist zeer divers. Marvel gaat zo de beperkingen tegen die het MCU en superheldenfilms over het algemeen met zich meebrengen. Elke film binnen dat MCU moet namelijk passen in een groter plan dat al jaren vooruit gepland is. Dit brengt het risico met zich mee dat deze films worden gezien als puur commerciële blockbusters van dezelfde soort. Dit ligt echter vast in discursieve praktijken, en die kunnen door Marvel worden beïnvloed. Marvel laat in haar keuzes met betrekking tot de invulling van individuele films binnen het MCU zien, dat ze begrijpen wat het hun gewenste publiek als legitiem beschouwd, en dat de film niet zomaar een vertaling is van een stripboek.

Deze case study heeft laten zien dat *Captain America: The Winter Soldier* hier een sprekend voorbeeld van is. Er worden niet willekeurig verschillende genres genoemd en gebruikt om tekstuele diversiteit aan te brengen. Marvel noemt doelbewust enkele genres met een geschiedenis die specifieke vormen van cultureel kapitaal en bepaalde publieken met zich mee brengen. De keuzes die gemaakt worden in genre worden specifiek gekoppeld aan bepaalde genrekenmerken en *generic dominants* waar het publiek kennis van heeft. Zo spreekt Marvel haar publiek buiten de mediatekst om aan en wordt een film als *Captain America: The Winter Soldier* ook toegankelijk voor een publiek dat normaal gesproken geen superheldenfilm zou gaan kijken.

4.2 Discussie

De resultaten van dit onderzoek sluiten aan bij de bestaande kennis over genre mixing. Genre mixing is een middel van de media-industrie om films te onderscheiden en discoursen rondom de film te beïnvloeden. Op die manier heeft de media-industrie een grote invloed op de definitie, interpretatie en evaluatie van genres. Dit onderzoek heeft getracht bloot te leggen op welke manier dit in zijn werking gaat in het geval van Marvels *Captain America: The Winter Soldier*. Tevens wordt er door Marvel expliciet aangegeven dat het als doel wordt gezien om het superheldengenre te mixen. Dit sluit aan bij de grote diversiteit van het genre die er in de wetenschappelijke literatuur al werd vastgesteld.

Hoewel dit onderzoek een duidelijke conclusie oplevert en aansluit bij de bestaande wetenschappelijke literatuur, zou een grootschaliger onderzoek meer inzicht kunnen bieden in genre mixing als marketingtactiek van de media-industrie en Marvel in het bijzonder. Wegens de beperkte tijd waarin dit onderzoek is uitgevoerd werden er vijf interviews geanalyseerd rondom één film. Het analyseren van meer interviews had een completer beeld gegeven van de discours rondom *Captain America: The Winter Soldier*, waarmee de resultaten tevens duidelijker en betrouwbaarder worden. Daarnaast is interpretatie van de onderzoeker een belangrijk onderdeel van een kritische discoursanalyse. Dit brengt het risico met zich mee dat resultaten van dit onderzoek verschillen met andere soortgelijke onderzoeken. Een mogelijke oplossing hiervoor zou zijn om de kritische discoursanalyse door meerdere onderzoekers te laten uitvoeren en vervolgens de resultaten te vergelijken.

In vervolgonderzoek zouden andere parateksten geanalyseerd kunnen worden, zoals filmposters, trailers of de website van Marvel. Ook zouden andere films uit het MCU geanalyseerd kunnen worden ter vergelijking. Om meer inzicht te krijgen in genrevorming zouden bovendien *deep texts* die door het publiek of andere media geschreven zijn, geanalyseerd kunnen worden. Dit zou een beeld geven van de invloed die de media-industrie kan uitoefenen met genre mixing als marketingtactiek, door overeenkomsten en verschillen in definitie, interpretatie en evaluatie van het genre in kaart te brengen.

Referentielijst

Literatuurlijst

- Altman, Rick. *Film/Genre*. London: BFI Publishing, 1999.
- Caldwell, John T. "Critical Industrial Practice Branding, Repurposing, and the Migratory Patterns of Industrial Texts." *Television & New Media* 7.2 (2006): 99-134.
- Fawaz, Ramzi. "'Where No X-Man Has Gone Before!' Mutant Superheroes and the Cultural Politics of Popular Fantasy in Postwar America." *American Literature* 83.2 (2011): 355-388.
- Genette, Gerard. *Paratexts: Thresholds of Interpretation*. Cambridge: Cambridge UP, 1997.
- Hassler-Forest, Dan. *Capitalist superheroes: caped crusaders in the neoliberal age*. John Hunt Publishing, 2012.
- Hsu, Greta, Giacomo Negro, and Fabrizio Perretti. "Hybrids in Hollywood: a study of the production and performance of genre-spanning films." *Industrial and Corporate Change* 21.6 (2012): 1427-1450.
- Johnson, Derek. "Cinematic destiny: Marvel studios and the trade stories of industrial convergence." *Cinema Journal* 52.1 (2012): 1-24.
- McAllister, Matthew, Ian Gordon, and Mark Jancovich. "Block buster art house: Meets superhero comic, or meets graphic novel?: The contradictory relationship between film and comic art." *Journal of popular film and television* 34.3 (2006): 108-115.
- Mittell, Jason. *Genre and Television: From Cop Shows to Cartoons in American Culture*. New York: Routledge, 2004.
- Mittell, Jason. "Narrative complexity in contemporary American television." *The velvet light trap* 58.1 (2006): 29-40.
- Naficy, Hamid. "Phobic spaces and liminal panics: Independent transnational film genre." *East-West Film Journal* 8.2 (1994): 1-30.
- Williams, Kevin D. "(R) Evolution of the Television Superhero: Comparing Superfriends and Justice League in Terms of Foreign Relations." *The Journal of Popular Culture* 44.6 (2011): 1333-1352.
- Wilson, Koh Wee Him. "Assembling New Avengers: The Successful Comic-Book Superhero Film in Post Millennial Hollywood." PhD diss., University of Queensland, 2012.
- Young, Matthew David. "Musical topics in the comic book superhero film genre." PhD diss., University of Texas at Austin, 2013.

Bronnenlijst

Brown, Jeffrey A. "How Marvel's superheroes found the magic to make us all true believers."

The Guardian, August 31, 2013. Accessed November 22, 2015.

<http://www.theguardian.com/film/2013/aug/31/marvel-superheroes-true-believers>.

Google. "How Search Works." Accessed February 3, 2016.

<https://www.google.com/insidesearch/howsearchworks/thestory/>.

Hunt, James. "Christopher Markus interview: writing Captain America 2 and 3." *Den of Geek*, August 14, 2014. Accessed November 29, 2015.

<http://www.denofgeek.com/movies/christopher-markus/31707/christopher-markus-interview-writing-captain-america-2-and-3>.

Keyes, Rob. "Captain America 2 Set Interview: Kevin Feige Talks Crafting The Marvel Cinematic Universe." *Screen Rant*, March 6, 2014. Accessed November 28, 2015.

<http://screenrant.com/captain-america-2-set-visit-interview-kevin-feige/>.

MacKenzie, Steven. "How Marvel stops the superhero genre become generic." *The Big Issue*, August 28, 2014. Accessed November 29, 2015.

<http://www.bigissue.com/features/interviews/4271/how-marvel-stops-the-superhero-genre-becoming-generic>.

McIntyre, Gina. "Captain America: Winter Soldier' inspired by 'Star Wars,' 'French Connection.'" *Hero Complex*, April 2, 2014. Accessed November 29, 2015.

<http://herocomplex.latimes.com/movies/captain-america-winter-soldier-inspired-by-star-wars-french-connection/#/0>.

Orr, Christopher. "A Somber, Super *Captain America: The Winter Soldier*." *The Atlantic*, April 4, 2014. Accessed November 28, 2015.

<http://www.theatlantic.com/entertainment/archive/2014/04/a-somber-super-em-captain-america-the-winter-soldier-em/360155/>.

Pierce, Scott. "Interview: How Captain America 2 Evolves the MCU." *Moviefilot*, March 31, 2014. Accessed November 29, 2015.

http://moviefilot.com/posts/1290068?lt_source=external,manual,manual.